

אתיקה מקצועית רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

גבולות חובת הנאמנות ללקוח: הפעלת שקול דעת מקצועי בחקירת עד

עובדות המתלונן יוצג על-ידי הנילון בערר שהוגש לקצין התגמולים לאחר שתביעתו של המתלונן להכיר בו כנכה צה"ל נדחתה. לצורך הערר דאג הנילון להגיש חוות דעת מומחה מטעם הלקוח (דבר שנעשה לראשונה) על מנת שתהווה משקל שכנגד לחוות דעת המומחה מטעם קצין התגמולים. התיק נוהל באופן שהצדדים ויתרו על חקירות המומחים, וסיכמו את טענותיהם על סמך החומר שהוגש לוועדה. הערר נדחה. כעבור מספר שנים הגיש המתלונן תביעה אזרחית נגד הנילון בה טען כי זה התרשל בכך שלא חקר את המומחה ובכך גרם לו נזק כספי. בתביעה קבע בית המשפט את העובדות הבאות: המתלונן דרש מן הנילון לחקור את המומחה; הנילון ויתר על חקירת המומחה מבלי שיידע את המתלונן; הויתור על החקירה נעשה עקב שיקול מקצועי, ולא מחמת קיומו של דיון אחר שהיה לנילון באותו יום (כפי שטען המתלונן); הנילון לא שכנע את בית המשפט כי השיקול המקצועי היה מוצדק. התביעה האזרחית נגד הנילון נדחתה הואיל ולא הוכח קשר סיבתי בין הויתור על החקירה לתוצאת ההליך בוועדת הערר ולא הוכח הנזק הנטען.

כעבור עשר שנים מהאירוע הגיש המתלונן תלונה לוועדת האתיקה המחוזית בה חזר על טענותיו שהועלו בתביעה האזרחית. הועדה המחוזית החליטה לגנוז את התלונה לאור ספקות אם מדובר בשיקול דעת מקצועי או בהפרת חובת נאמנות כלפי לקוח. הועדה מצאה לנכון להעיר לנילון כי ראוי שיקפיד על מילוי התחייבויותיו כלפיו לקוחותיו, ולחילופין ליידע אותם במקרה של שינוי. כעת פונה המתלונן לוועדת האתיקה הארצית וטוען שהתנהגות הנילון מהווה הפרת חובת הנאמנות כלפי לקוח והתנהגות בלתי הולמת.

החלטה לגנוז את התלונה בצרוף ההערה של ועדת האתיקה המחוזית. ככלל, ויתור על חקירת עד לא מהווה הפרת חובת נאמנות, כאשר לא הוכח כי הדבר נעשה ממניעים זרים. עורך דין נדרש להפעיל שיקול דעת מקצועי ביחס לשאלה איזה עד לחקור, ועל מה לחקור עד העולה על דוכן העדים. זוהי סמכותו, וזוהי חובתו. לא סביר להכניס את הלקוח אל נבכי שיקול הדעת המקצועי של עורך הדין (גם אם הלקוח הוא עורך דין בעצמו), ולתת לו מעין וטו על כל החלטה מקצועית. ככל שעורך הדין כשל בהפעלת שיקול הדעת באופן סביר, הרי הסעד שיגיע ללקוח, בדרך כלל, הוא הסעד הנזיקי. יחד עם זאת, הואיל ובמקרה דנן מדובר היה בעד קרדינאלי, והלקוח היה מעורב בהליך ויכול היה להבין בשלב מקדמי כי חקירה כזו תתבצע, הרי שהעררת הועדה המחוזית נכונה בנסיבות אלו. (החלטה מספר את

[150/12

הערת העורכת החלטת הוועדה נסמכת על קביעת בית המשפט העליון ב- ע"א 735/75 **חיטמן נ' אדרת, עו"ד**, פ"ד ל (3) 75. שם נאמר:

"אין שום חובה מוטלת על סניגור לטעון טענות או לשאול שאלות אשר לקוחו דורש מאתו אן מורה אותו לטעון או לשאול. הנפוץ הוא - החובה המוטלת על הסניגור היא לשקול דעתו שלו, ואסור לו לדחות שיקול דעתו שלו מפני רצונותיו או הוראותיו של הלקוח. סניגור הנוהג בניגוד לדעתו השקולה, אך מפני שלקוחו דורש זאת ממנו, מפר חובתו כלפי לקוחו - ואין נפקא מינא לענין זה שהלקוח אינו יכול לבוא עליו בטרחניה ובתביעה אם הוא נהג לפי הוראותיו."

דין משמעת: פרשת השופטת אלשיך והתלונה נגד עורך הדין

עובדות במהלך דיון בפני השופטת אלשיך כעסה השופטת על הנילון שלטענתה הטעה את בית המשפט. בסיום הדיון, פנתה השופטת ללשכתה ושם ביצעה שינויים בפרוטוקול הדיון. כל זאת ללא נוכחות הצדדים וללא יידועם. במקביל קיבלו הצדדים ממזכירות בית המשפט את הפרוטוקול המקורי וכך למדו על ההבדלים הניכרים בין שתי הגרסאות. הנהלת בתי המשפט הגישה תלונה לוועדת האתיקה של מחוז תל אביב, בטענה שהנילון התנהג בצורה בלתי הולמת במהלך הדיון. הנילון הגיש תגובה חריפה מאד בה טען שלא נפל כל פגם במעשיו, והציג את ההבדלים המשמעותיים בין שתי גרסאות הפרוטוקול (המקורי ו"המתוקן") שלגרסתו כל מטרת התיקון היתה לשרת את התלונה שהוגשה כנגדו. ועדת האתיקה המחוזית גנזה את התלונה כנגד החבר, ובמקביל פעלה להגשת תלונה לנציבות קבילות השופטים כנגד השופטת אלשיך.

הנהלת בתי המשפט הגישה את התלונה נגד הנילון לוועדת האתיקה הארצית כקובל נוסף. בסופו של דבר, הגיעו הצדדים להסכמה ליתור הדדי על התלונות.

החלטה לגנוז את התלונה. התלונה נגד הנילון עוסקת בשאלה מי מהנוכחים בבית המשפט התבטא, איך התבטא, ומה הפרשנות שיש לתת להתבטאותו, בבחינת "מי אמר מה, למי, מתי, ובאיזה הקשר". בנסיבות אלה, היותה של הראייה המרכזית (פרוטוקול הדיון) יותר משנויה במחלוקת, וכאשר המתלונן (הנהלת בתי המשפט) חזר בו מתלונתו, ואף נתן לכך ביטוי פומבי בכלי התקשורת, אין מקום להיזקק לתלונה וראוי לגנוז אותה. נדגיש כי חזרת מתלונן מתלונתו, בפרט בתלונות בדבר עבירות אחרות וחמורות יותר מזו שלפנינו, אינה מחייבת את הוועדה להימנע מכיבדור תלונה. אולם, בנסיבות המיוחדות של מקרה זה, החזרה מן התלונה מקבלת משנה חשיבות. (החלטה מספר את 103/12)

אתר המשרד: מאמר מקצועי שתוכנו אסור

עובדות באתר חברת עורכי הדין מופיע מאמר שכותרתו "20 עצות למי שעבר עבירה". כך, למשל, סעיף מספר 3 לפרסום מייעץ: "חשבו מהר ככל האפשר על גרסה סבירה ואמינה שתתיישב עם כל העדויות והראיות...". סעיף 4 מייעץ: "הקפידו לספר לכולם את גרסתכם ולהיות עקביים. אל תתפתו לשתף אנשים אחרים בסטיות מהגרסה שלכם - שכן מי שיש לו יותר מאמת אחת אין לו אמת כלל". סעיף 18 מייעץ: "בדקו אם אינכם גוררים עליכם ראיות פשוטות העלולות לחרוץ את גורלכם כגון: חול או בוך בנעליים הקושרים אתכם לזירת הפשע, בגדים מוכתמים, שאריות חומרים או אבק שריפה על גופכם, אריזות או מכשירים הקשורים לפשע וכו'".

פרסום זה מייעץ למי שעבר עבירה פלילית לבצע מספר פעולות תכנון, הסתרה ובניית גרסה כוזבת במטרה להתחמק מהרשעה. ההמלצות בפרסום עולות לכדי המלצה לבצע עבירה של שיבוש הליכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין. פרסום אחר באתר מייעץ למי שחושד שמאזינים או עוקבים אחריו שורה של המלצות המפרות את חובות עורך הדין. התגובה הסטטוטורית שמסר הנילון לא הודיעה על הסרת הפרסומים.

החלטה להעמיד לדין משמעת. הפרסום במאמר מהווה הפרה של סעיף 54 לחוק הקובע שעורך הדין יעזור לבית המשפט לעשות משפט והתנהגות שאינה הולמת עורך דין. (החלטה מספר את 60/12)

כלל 11 ופרסומת אסורה: מתן שירות משפטי ללקוח שהופנה על-ידי מועדון לקוחות

שאלתא הפונה שואל האם עורך דין רשאי לתת שירות משפטי ללקוח שהופנה אליו על ידי מועדון לקוחות המעניק ללקוחותיו הטבה בכך שעורך הדין, אליו מפנה מועדון הלקוחות, מתחייב לתת ללקוח שהופנה יעוץ משפטי ראשוני חינם ו/או הנחה לעומת השכר המקובל. מועדון הלקוחות מפרסם את ההטבה האמורה ללקוחותיו והוא אינו גובה תשלום מלקוחותיו תמורת ההפניה. שאלה שנייה היא האם רשאי עורך הדין לפרסם בכתב עת/מגזין של אותו מועדון לקוחות.

החלטה לשאלה הראשונה, כלל 11(בא) אוסר על עורכי דין לטפל בלקוחות שיפנה אליו מועדון הלקוחות שכן זה מפרסם ברבים מתן שירותים משפטיים ופועל למטרות הוח. לשאלה השנייה, לפי כלל 3(א) לכללי הפרסומת, פרסמת מותרת רק בעיתונות הכתובה, במדריכי טלפון בספרי מען ובמדריכים מקצועיים. כתב עת או מגזין של מועדוני לקוחות אינם נכנסים לקטגוריות סגורות אלו כך שהפרסום בהם אסור. (החלטה מספר את 321/12)

ייצוג משותף: מי הלקוח והאם ניתן להשתחרר מייצוג כשיש מחלוקת בין הלקוחות

שאלתא עורכי הדין הפונים קבלו על עצמם להוציא צו ירושה. הפונה אליהם והחותמת על הסכם שכר הטרחה הייתה אחת הירושות שלכאורה ייצגה את הירושים. אולם לימים התברר שיש מחלוקת בין הירושים וכן התגלה שיש יורש נוסף שלא גולה. בהמשך התברר שארבע מהירושים רוצים שהפונים ימשיכו לטפל בהוצאת צו הירושה והיתר לא. בהסכם השכר טרחה לא כתוב את מי מייצגים הפונים. הפונים גם לא הבהירו בשאלתא אם הירושים האחרים שילמו את שכר טרחתם, אם הם נפגשו עם הירושים האחרים, האם אלו מסרו להם פרטים או שכל הקשר היה רק עם אותה יורשת החתומה על ההסכם.

לאור המחלוקת בין הירושים, מבקשים הפונים לדעת אם הם חייבים להעביר מסמכים לירושים שלא רוצים שהפונים ייצגו אותם והאם הם יכולים לייצג את חלק מהירושים כנגד הירושים האחרים והאם הם רשאים להתפטר מהייצוג עקב המחלוקת בין הירושים.

החלטה הסכם שכר הטרחה אינו מבהיר מי בדיוק הלקוח של הפונים והדבר אינו ברור גם ממה שנאמר בשאלתא. ברור שאם הפונים ייצגו בעבר צד כלשהו בפרשה, מכוח הסכם בכתב או מכוח הסכמה בעל-פה, הם אינם יכולים לייצג כעת נגדו או לייצג צד הנמצא עמו במחלוקת באותו עניין. אם יש מחלוקת בין לקוחות שהפונים מייצגים במשותף הרי שלפי הדין עורכי הדין רשאים להשתחרר מהייצוג ובתנאי שהשחרור לא יפגע בלקוחות. (החלטה מספר את 274/12)

ניגוד עניינים: לקוח לשעבר

שאלתא עורכת הדין הפונה ייצגה בשלב החקירה שני עדי תביעה מרכזיים בפרשה. בהמשך היא ייצגה את שני החשודים באותה פרשה. בשלב החקירה הבהיר בית המשפט לעורכת הדין שקיים ניגוד עניינים המונע ממנה לייצג שניים מהחשודים בפרשה. הפונה בחרה לייצג את א' ולחדול מלייצג את ב'. כעת היא שואלת אם היא יכולה לשוב לאחור ולמעשה "להחליף צד" - לייצג את ב' ביחס לאותו עניין שבו ייצגה את א'.

החלטה ללא קשר למשך הזמן שבו ייצגה אותם, יש להניח שהפונה נחשפה לפרטים ולשיקולים המזוגנים בחיסיון עורך דין-לקוח. אין בפני הועדה בפנינו מידע מלא באשר למצב ההליכים (ולנסיונות סגירתם, ככל שנסגרו) כנגד שני החשודים הנוספים. מכל הסיבות הללו, סבורה הועדה שלא ניתן להתיר את הייצוג, בשל חשש לניגוד עניינים. (החלטה מספר את 52/13)

ניגוד עניינים: ייצוג התובע ונתבעים לפי הודעת צד ג'

שאלתא עורך הדין הפונה מייצג תובע בתביעת נזיקין שהיה קטין בעת האירוע. אחד הנתבעים שלח הודעת צד ג' כנגד הורי הנתבע (בטענה שהם אחראים לאירוע כי לא השגיחו על התובע-בנם כראוי). הפונה מבקש לייצג גם את ההורים בהליך, בכובעם כצד ג', ומבקש לדעת אם יוכל לעשות כאן.

החלטה השאלה האם עורך דין יכול לייצג בו זמנית בתביעה אזרחית גם את הנתבעים בעצמם וגם החסוי היא שאלה מורכבת המוכרעת לפי נסיבות העניין. במקרה שלפנינו לא מתעורר ניגוד עניינים לגופו של עניין כי סביר להניח שההורים לא יטענו נגד תביעת בנם, ויסתפקו בטיעון לפיו אין בסיס להודעת צד ג' נגדם. וגם אם הודעת צד ג' תתקבל וההורים יחויבו בחלק מעלות הפיצוי, סביר להניח שהתובע לא יגבה מהוריו ויסתפק בקבלת הפיצוי מהנתבעים האחרים. מעבר לכך, בהתאם להוראת כלל 14(ה) כל הצדדים נתנו הסכמתם לייצוג המשותף כולל התובע שהוא כבר בגיר וכשיר. (החלטה מספר את 39/13)

ניגוד עניינים: ייצוג צדדים מנוגדים באותו עניין וייצוג מול לקוח לשעבר

עובדות הנילון ייצג את אחיהם של שני המתלוננים (שהם אחים) נגד המתלוננים, וכמו כן ייצג בשלב מסוים גם את האם ביחד עם אותו אח שהוא מייצג כעת. לטענת המתלוננים פעל הנילון פעמיים בניגוד עניינים אסור בפעם הראשונה כאשר ייצג את האח ואת האם שעה שהיה בין האח לאם ניגוד עניינים. פעם השנייה, כאשר המשיך לייצג את האח נגדם הואיל וטיפל בנושאים שונים עבור המשפחה כולה.

הנילון השיב שלגבי המצב הראשון סבר שהאם במצב קוגניטיבי טוב, שהיא רצתה לתת לאח השלישי את הכסף, ועל כן לא היה לגרסתו ניגוד עניינים בין האח לאם. אך משקבע בית המשפט שיש ניגוד עניינים בייצוג השניים, הוא התפטר מייצוג האם והמשיך לייצג רק את האח. ולגבי המצב השני, בעניינים שטיפל עבור המשפחה בעבר לא הייתה כל זיקה לתיק בו ייצג את האח כנגד שני האחים. **החלטה** לגבי המצב הראשון הנתען של ניגוד העניינים, הנילון התפטר מייצוג האם בעקבות הערת בית המשפט כך שיש לגנוז את התלונה בהקשר זה. לגבי המצב השני הנתען של ניגוד העניינים, לא היה ניגוד עניינים בטיפול באח כנגד שני האחים האחרים הואיל ולפי כלל 16 לא הייתה זיקה של ממש בין העניינים שטיפל בהם בעבר עבור כלל המשפחה לבין הסכסוך הנוכחי לכן יש לגנוז את התלונה גם בחלק זה. (החלטה מספר את 283/12)

ניגוד עניינים: עורך דין בעל מניות בחברה המשמש גם כיועץ המשפטי של החברה

שאלתא עורך הדין הפונה מבקש היתר לשמש גם כבעל מניות של חברה וגם כיועץ המשפטי שלה. את בקשתו מבסס עורך הדין על כללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר), תשס"ג - 2003. **החלטה** הכללים אליהם מפנה הפונה אינם רלוונטיים לבקשה הואיל ומותר לעורך דין להיות בעל מניות בחברה, ואין מדובר ב"עיסוק אחר" כהגדרתו בכללים. הבעיה אותה מציגה הפונה היא של ניגוד עניינים. בשאלה אם יש ניגוד עניינים בפעולתו עליו להכריע בעצמו, בהתאם לנסיבות העניין שאין פרוסות בפנינו (למשל, האם המינוי נעשה על דעת כלל בעלי המניות, האם הוא מוגבל רק לעריכת חוזה מכר מול צדדים שלישיים, האם הוא נדרש לחוות דעה או לנקוט עמדה משפטית ביחס לעניינים הנוגעים אליו כבעל מניות וכן הלאה). (החלטה מספר את 42/13)

ניגוד עניינים: המשך ייצוג לקוחות הצד שכנגד הגיש תביעה אישית נגד עורך הדין

שאלתא עורך הדין הפונה מבקש לדעת האם הוא יכול להמשיך לייצג את לקוחותיו בערעור שהגיש הצד שכנגד שהפסיד בערכאה הראשונה, זאת כאשר הצד שכנגד הגיש נגדו תביעה אישית הנוגעת לייצוג מולו באותו התיק. התביעה טוענת לחבות עורך הדין ולקוחותיו בגין נזקים שנגרמו לצד שכנגד עקב פסק הדין נגדו. לאור הגשת התביעה האישית נגדו חושש הפונה שאם יפסיד בערעור עבור לקוחותו תעלה הטענה שפעל בניגוד עניינים כי "היה לו אינטרס שלא לזכות". **החלטה** מדובר במצב שבו הצד שכנגד מנסה להרתיע את עורך הדין מלמלא אחר חובת הנאמנות

עבור לקוחותיו. אין בהמשך הייצוג של הלקוחות גם בערעור כדי להוות ייצוג בניגוד עניינים בתנאי שעורך הדין ימשיך לייצג את לקוחותיו באותה נאמנות ומסירות. (החלטה מספר את 41/13)

הערת יו"ר הוועדה שאלה נוספות שלא הוצגה היא האם עורך הדין יכול לייצג את עצמו בתביעה האישית נגדו. בלי לקבוע מסמרות, נראה שמידת הזהירות היא שעורך הדין יהיה מיוצג בתביעה נגדו.

ניהול משרד: עורך דין שכיר בחברה שאינה חברת עורכי דין

שאלתא הפונה הוא עורך דין שכיר בחברה שאינה חברת עורכי דין, והוא מתבקש מעת לעת לסייע לבעלי החברה בענייניהם הפרטיים. שאלתו האם הדבר מותר שכן הוא אינו עורך דין עצמאי; האם הוא רשאי להשתמש בניר המכתבים של החברה ולתת את כתובתה.

החלטה עורך דין שכיר שפועל בחברה שאינה חברת עורכי דין, אינו רשאי לנהל משרד פרטי מתוך משרדי החברה, ובפרט אל לו להשתמש בכתובת החברה, בנייר המכתבים של החברה, לקבל לקוחות במשרדי החברה וכדומה. (החלטה מספר את 5/13)

רשלנות מקצועית: פעולה כונס נכסים

עובדות הנילון שימש כונס נכסים בתיק הוצאה לפועל שנפתח למימוש דירה של המתלונן. על-פי טענת המתלונן, בשנת 2006 הופקדו על ידו 9,900 ₪ בקופת הכינוס, אך סכום זה לא עודכן בחשבון עד לשנת 2011. הנילון אינו מכחיש טענה זו, אך טוען כי הדבר נבע מטעות שתוקנה, וכי הסכומים הופחתו, בסופו של דבר, ונצברו עליהם הפרשי הצמדה וריבית בהתאם לימים בהם בוצעו התשלומים בפועל. עוד טוען הנילון, כי הטעות בהפחתת הסכום לא גרמה למתלונן נזק, כיוון שסכום ההפקדה ממילא היה בטל בששים בהשוואה לגובה החוב, ולא היה בהפקדתו כדי לעצור את הליכי המימוש.

החלטה החומר מלמד כי הקטנות הקרן בוצעו, אמנם באחור ניכר, אך עודכנו בהן ימי הערך המדויקים בהם היה צריך לבצע את ההקטנה בפועל, מכאן שאכן לא נגרם לחייב נזק. בנסיבות העניין, הוועדה לא מצאה שהתנהלותו של עורך הדין מצדיקה העמדה לדין משמעת, ולכן הוחלט לגנוז את התלונה עם הערה לעורך הדין, כי יש להקפיד לבצע את ההקטנות במועדים שנקבעו לכך בהחלטות של הרשות המוסמכת. (החלטה מספר את 159/12)

כלל 11: כונס נכסים אינו רשאי לגבות שכר טרחה בגין רישום הנכס

שאלתא האם כונס נכסים, אשר מונה במסגרת תביעה לפירוק שיתוף, רשאי לגבות שכר טרחה מרוכשי נכס המקרקעין הנמכר בשל רישום המכר ע"ש החכשים, וזאת בנפרד משכר הטרחה אשר ייפסק על ידי בית המשפט לכונס הנכסים.

החלטה גביית שכר הטרחה כאמור עומד לכאורה בניגוד לסעיף 11 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986.

יצוין, כי זהו ההסדר הקבוע בסעיף 10(ג) לתקנות החברות (כללים בדבר מינוי כונסי נכסים ומפרקים ושכרם), התשמ"א-1981, החל על מקרים דומים של מינוי כונסי נכסים. (החלטה מספר את 300/12)

עורך הדין ולקוח: ייצוג לקוח מוגבל שלא מונה לו אפוטרופוס

שאלתא עורך הדין הפונה ייצג לקוח בעניין דרישה להחזר כספים העירייה וקיבל עבורו מהעירייה את ההחזר ביחד עם שכר טרחתו שלו. עורך הדין פנה לקוח בדואר רשום, אולם כל מכתביו הוחזרו בשל היעדר דרישה. הגיע לידיעת הפונה כי לקוחו "סובל מהגבלה שכלית", אולם לא מונה לו אפוטרופוס. בין עורך הדין הפונה לבין הלקוח לא נחתם הסכם שכר טרחה. הפונה מבקש את הנחית הוועדה כיצד עליו לנהוג - הן בקשר לכספים שברשותו אשר התקבלו עבור הלקוח, והן ביחס לשכר טרחתו.

החלטה עורך הדין הוא נאמנו של הלקוח. בהיעדר יכולת ליצור קשר עם לקוחו - עליו לפנות לבית המשפט בבקשה מתאימה למתן הוראות, על-פי הוראות סעיף 12(ג) לחוק הנאמנות, תשל"ט-1979. הבקשה צריכה להתייחס הן לכספי ההחזר והן לשכר הטרחה המגיע לעורך הדין, לטענתו.

לגבי הכספים שברשותו - עד שבית המשפט ייתן את הוראותיו, על עורך הדין להשקיע את הכספים שברשותו בהתאם להוראת כלל 41 לכללי האתיקה. (החלטה מספר את 22/13)

התמחות: עבודה נוספת במהלך ההתמחות ללא קבלת היתר

עובדות הנילון הראשון הוא מתמחה אשר בקשתו לקבל היתר לעבודה נוספת במהלך ההתמחות נדחתה אך למרות זאת הוא עבד בעבודה נוספת בכל תקופת ההתמחות. הנילון השני הוא מאמן של הראשון אשר ידע שהבקשה סורכה אך המשיך לאמנו כשהוא יודע שהמתמחה עובד בעבודה נוספת ללא היתר. המאמן הצהיר על העבודה הנוספת של המתמחה בדוח המחצית הראשונה של ההתמחות. לגבי המתמחה החליט הועד המרכזי שעליו להשלים עוד שישה חודשי התמחות, תחת פיקוחו של מאמן אחר, ללא עיסוק בעבודה נוספת.

הנילון הראשון השיב שבמהלך התמחותו פנה פעמים רבות למחלקת ההתמחות בבקשה לזמן לשימוע בעניין דחיית בקשתו. הנילון השני השיב שסבר כי יש להתיר למתמחה להמשיך בהתמחות עד למיציא הילכי קבלת האישור לעבודתו הנוספת. יתקבל האישור - תוכר התקופה. לא יתקבל האישור - לא תוכר התמחות. הוועדה נדרשת להחליט אם יש מקום להעמיד לדין משמעתי את שני הנילונים. **החלטה** אין חולק שהמתמחה נדרש לקיים את הנחיות של ועדת ההתמחות ולא לעשות דין לעצמו מקום שבקשה שהגיש לא מתקבלת. אין ספק שעל מאמן להקפיד שמתמחה ינהג בהתאם בכל הנוגע אליו.

הוועדה בחנה האם המקרה הנוכחי - כשאין מחלוקת שההתמחות בוצעה, לא הוצג מצג כוזב ללשכה והמתמחה נשא בסנקציה של הכרה חלקית בלבד בהתמחות שלו - מצדיק העמדה לדין.

במקרה זה, סבורה הוועדה שלא מתקיימת נסיבה המצביעה על זלוזל או הטעיה או התנהגות אחרת שיש כדי להוות עבירה אתית. הפגם שבהתנהגות המתמחה קיבל תשובה במסגרת דיני ההתמחות, ובכך לא נדרשת העמדה לדין משמעתי. אין לראות בעמדת הוועדה השלמה עם אי-קיום הנחיית ועדת ההתמחות ולפיק, התלונה נגד המתמחה נגזת עם הערה ברוח האמורה.

בכל הקשור למאמן, במובן מסוים הציפיה ממנו גבוהה יותר, שכן הוא פועל כנאמן של ועדת ההתמחות והוא אינו צריך לתת יד להפרת הנחיותיה, וראוי שועדת ההתמחות תשקול שוב את היותו מאמן ותמליץ בעניין לוועד המרכזי. אולם, לנוכח החלטתנו בעניין המתמחה, לא מצאנו למצות את הדין עם המאמן, והוחלט לגנוז התלונה נגד המאמן עם הערה. (החלטה מספר את 242/12)

עורך הדין וחברו למקצוע: זימון עורך דין להעיד

עובדות עורכת הדין המתלוננת זומנה על-ידי הנילון להעיד בבית משפט כעדת הגנה במסגרת תיק רצח שבו הנילון מייצג את הנאשם. המתלוננת ייצגה את עד המדינה כנגד הנאשם בתיק הרצח, במסגרת עניין אחר. לדבריה בשל מחדל של הפרקליטות הגיע לידי הנילון חומר שנאסף תוך כדי אותו עניין, אשר חוסה תחת חסיון עורך דין-לקוח. הנילון סבור כי החומר חיוני לערעור מהימנות עד המדינה ולא ישקוט עד שיביאו בפני בית המשפט.

המתלוננת טוענת כי התנהגות הנילון היא בלתי חברית, מאיימת ופוגענית, באשר הוא שם אותה תחת סד בלתי אפשרי - אם תעמוד על החיסיון ותסרב לענות - היא חוששת מתגובתם של הנאשם ובני משפחתו (המוכרים לה מהעבר) כאשר יתרשמו לרעה מחוסר רצונה להשיב לשאלות ולא ניתן לצפות את תגובתם.

הנילון השיב שהמתלוננת התחמקה פעמיים מלהגיע לעדות בבית המשפט על אף שזומנה כדין (בפעם הראשונה תוך צירוף אישור רפואי ובשנייה ללא הצדקה) והוא בכוונה נמנע מלבקש מבית המשפט להוציא צו הבאה נגדה. עוד מסביר הנילון שהמתלוננת יכולה להשמיע כל טענה או השגה בנושא עדותה בפני בית המשפט וחזקה על בית המשפט ועל הנילון כי ישמרו על החוק. בנוסף, אין לו כל כוונה לפגוע בחיסיון והמתלוננת אף לא שאלה את מרשה אם יהיה מוכן לוותר עליו.

החלטה לגנוז את התלונה בהעדר כל עבירה אתית. על אף ההבנה והאמפתיה לחששותיה של המתלוננת (בהתחשב במטריה בה מדובר) - הוועדה סבורה כי הצדק עם הנילון. לא ניתן לראות

בעצם הזמנתה לבית המשפט כעדה, ואף לא בהתעקשות על כך שגם תתייצב, משום עבירה אתית. המתלוננת מזממת לטעון את טיעוניה הענייניים לעניין החיסיון בפני בית המשפט, ובכל מקרה אין הצדקה להתחמקות מהתייצבות לעדות אליה זמנה כדן. (החלטה מספר את 206/12)

התבטאות: בכתב טענות כלפי עורך דין אחר

עובדות הנילון מייצג לקוח הנתבע על-ידי המתלונן ועורך דין נוסף בגין אי תשלום שכר טרחה. בבקשת רשות להתגונן שהגיש הנילון בשם הלקוח נכתבו הביטויים הבאים ביחס לתובעים (שני עורכי הדין): "מדובר בשכר טרחה מופקע ומביש"; "... סכום הגובל בעושק של ממש ובחוסר תום-לב חמור מצד התובעים..."; "...הם בדיוק החומרים מהם עשויים אי-צדק וחוסר תום-לב באופן הבוטה ביותר..."; " כדי לעמוד על התנהגותם הנלוזה של התובעים כעורכי דין שכן מדובר בהסכם שנעשה בכתב יד שאינו מקובל כלל בתחום של מתן שירותים משפטיים המלמד על התנהגות שאינה הוגנת עד כדי חוסר תום לב מביש..."; "מדובר בשכר טרחה מופקע ומביש אשר נופח מעבר לכל פרופורציה".

לטענת הנילון חומרת הניסוח היא ביחס ישר לחומרת המקרה שהוא בקצרה דרישה לשכר טרחה גבוה ומופקע של המתלונן ועורך דין נוסף, מלקוחו של הנילון. ועד המחוז החליט לגנוז את התלונה עם הערה לנילון על אופן התבטאותו.

המתלונן פונה לוועדת האתיקה הארצית כקובל נוסף. הנילון השיב לוועדה שלא הייתה לו שום כוונה לפגוע במתלונן וכי התכוון רק להציג בפני בית המשפט את עמדת מרשו ואת טענותיו באופן הטוב ביותר. לדבריו בעקבות החלטת ועדת האתיקה לרשום לו הערה על אופן ההתבטאות הפיק את הלקחים הנדרשים והפנים את הדברים.

החלטה לא ניתן לומר שאין בביטויים המוזכרים משום עבירה אתית באופן כללי. יחד עם זאת, נוכח ההקשר שבו נאמרו הביטויים, החלטת ועדת האתיקה המחוזית ובפרט ההתנצלות והחרטה המלאות של הנילון, מצאנו לקבל את החלטת הוועדה המחוזית ולגנוז את התיק עם אותה הערה. (החלטה מספר את 142/12)

תצהיר: אסור לאמת חתימה כאשר המצהיר אינו חותם בפני עורך הדין

עובדות הנילון ייצג את התובע בתביעה שהוגשה נגד המתלונן בבית הדין לעבודה. לתביעה צרף הנילון יפוי כח ותצהיר של התובע. המתלונן טוען כי הנילון אימת את חתימת לקוחו - התובע על התצהיר למרות שלא נחתמה בפניו ולא עוד אלא שבסיפא לתצהיר צוין שם אחר שאינו שמו של המצהיר. הנילון משיב כי מדובר בתובע שאין לו עתה רשות כניסה לישראל ולפיכך חתם התובע על יפוי הכח ועל התצהיר בפני עורך דין מעזה והחתימה אושרה בשיחה טלפונית עמו במקביל. הנילון מוסיף וטוען כי נוצרה לאור הבעיה והקושי בכניסת תושבי שטחים לארץ. כאשר לציון שמו של מצהיר אחר - טוען הנילון כי מדובר בטעות כתיב שהוסברה לביה"ד וההסבר התקבל על-ידי בית הדין.

ועדת האתיקה המחוזית מצאה לנכון לגנוז התלונה עם הערה כי היה על הנילון להימנע מהוספת חתימתו בשולי התצהיר מעבר לחתימת הלקוח ועורך הדין מעזה.

החלטה להעמיד לדין משמעת! לפי הוראת החוק, אסור לעורך דין לאשר תצהיר שאינו נחתם בפניו. (החלטה מספר את 128/12)

הערת העורכת סעיף 15 לפקודת הראיות מונה לצד שופט ודיין את עורכי הדין כמי שרשאים לערוך ולאמת תצהירים. מדובר בסמכות חשובה ורגישה שהמחוקק ראה לנכון להעניק לעורכי דין לאור האמון שניתן בהם. אמון זה מחייב את עורכי הדין להקפדה על דרישות החוק.

קיימות צורות שונות להטעייה שיוצר עורך דין במסגרת אימות חתימה על תצהיר, כולן עביחת משמעת. הטעייה אסורה כזו כוללת מצבים של זיוף חתימת המצהיר, אדם אחר החותם במקום המצהיר, אימות חתימה לפני שהמצהיר חותם ואימות חתימה כאשר המצהיר לא חותם בפני עורך הדין כמתחייב. המקרה לעיל שייך לקבוצה האחרונה - המצהיר לא חותם בפני עורך הדין כמתחייב - אליה שייכים גם

המקרים הבאים שנדונו בעבר על-ידי הוועדה. הראשון, התצהיר נשלח למצהיר בדואר, הוא חתם והחזיר בדואר לעורך הדין. ראו, החלטה מספר את 100/08 ב- **אתיקה מקצועית** 30 עמ' 5 (2009). מקרה אסור שני הוא שעורך דין מאשר חתימה על תצהיר כאשר הוא האה את המצהיר חותם דרך מצלמת אינטרנט. ראו, החלטה מספר 288/07 ב- **אתיקה מקצועית** 29 עמ' 5 (2009) (לתשומת הלב, לפי הבהרה שפורסמה בגליון 30 ההחלטה במקרה האמור הייתה כן להעמיד לדין משמעותי). להרחבה בנושא ראו את רשימתי - "חובות עורך הדין בנוגע לתצהירים" **אתיקה מקצועית** 14 (2011)

עורך הדין וחברו למקצוע: התנהגות בהליך משפטי

עובדות המתלונן והנילון מייצגים צדדים שכנגד בתביעה אזרחית. הנילון ביקש מבית המשפט לדחות ישיבה מקדמית שנקבעה בתיק. בית המשפט נעתר לבקשה ודחה את הדיון תוך הדגשה שעל הנילון לוודא מסירת ההחלטה למתלונן. הנילון הגיש בקשה נוספת לדחיית הדיון. גם בקשה זו נענתה, והדיון נדחה ליום והנה, בתאריך הדיון המקורי התייצבו המתלונן ומרשו. בהמשך ערך בית המשפט ביחור בסוגיה. הנילון טען, כי את החלטה הראשונה העביר למתלונן בפקס ויידא קבלתו עם המזכירה, ואילו את ההחלטה השנייה לא העביר לחברו. בית המשפט חייב את מרשו של הנילון לשאת בהוצאות בסך 600 ש"ח, לאחר שקבע כי נפלו מחדלים בהתנהגותו של הנילון ביחס להעברת בקשות הדחייה עצמן לעיון המתלונן, ביחס להעברת החלטת הדחייה הנוספת לעיונו ובכל הנוגע ליוזא מודעות המתלונן לדחיית המועד.

התלונה היא בגין אי העברת שתי בקשות הדחייה של הנילון לעיון המתלונן, אי אמירת אמת בדבר משלוח הפקס (צורך תצהיר המזכירה של המתלונן לפיו לא התקבל הפקס במשרד) והעלבת חבר למקצוע, כאשר הנילון אמר בבית המשפט: "אני לא אחראי לבלגן שיש במשרד המתלונן" (ההערה לא נרשמה בפרוטוקול).

הנילון השיב כי ניסה לקבל את הסכמת המתלונן לדחייה, אך משזו לא נתקבלה, הגיש את הבקשה כפי שהיא. בהתאם להחלטת בית המשפט, העביר את ההחלטה אישית בפקס למתלונן ויידא אישית את קבלתו עם המזכירה. הנילון עומד על הערתו, כי אינו אחראי לבלגן במשרדו של המתלונן ולטענתו אין בכך משום עלבון. לגבי החלטת הדחייה הנוספת, לדעת הנילון היה על בית המשפט להודיע עליה למתלונן, ואין זו חובתו שלו.

החלטה אין חולק שחובתו של עורך דין בהליך אזרחי לשלוח העתק של כל בקשה לצד השני, בנוסח שהוגשה לבית המשפט ובמועד הקבוע בתקנות, ואם נתבקשה תגובה - במועד שיאפשר לצד השני להגיב. כאן לא נעשה כן.

אין ספק שחובתו של עורך דין לוודא שההחלטה שנתן בית המשפט בה הטיל עליו ליידע בעניין את הצד השני, אכן תועבר לצד השני ויהיה בידו אישור בכתב בעניין זה. במקרה דנן, יש מחלוקת אם כך נעשה.

יחד עם זאת, מעיון במערכת היחסים הנוקדנית שהתפתחה בין הצדדים ובהתחשב בכך שהתיק נגזר על ידי ועד המחוז ושהאירוע התרחש לפני קרוב לשנתיים, הוועדה מחליטה לגנוז התלונה עם הערה ברוח הדברים האמורים לעיל. (החלטה מספר את 5/12)